

1997.

I. 23. A SZEF Nyugdíjas Választmányának kezdeményezésére a hat szakszervezeti konföderáció nyugdíjas szervezeteinek képviselői közös konzultációt tartottak a nyugdíjreformról. Egyetértettek abban, hogy olyan reformot támogatnak, amely feloldja a jelenlegi rendszer feszültségeit, megszünteti a valorizáció és a degresszió méltánytalanságait, honorálja a magas szolgálati időt, megőrzi a nyugdíjak reálértékét, s az átállás költségeit nem a mai és a leendő nyugdíjasokra hárítja. A konföderációk nyugdíjas szervezeteinek igénye, hogy a reform ne csorbítsa a biztosítottak járulékfizetésével megvásárolt jogait, már a változások első szakaszában legyen képes kezelni a rokkantsági, az özvegyi és az értékvesztett nyugdíjak mai feszítő gondjait, a mezőgazdasági nyugdíjasok és járadékosok, valamint a felsőoktatásban tanulók problémáit. A tanácskozás támogatta, hogy a közalkalmazottak és a köztisztviselők a nyugdíjrendszer keretében — több európai ország gyakorlatának megfelelően — költségvetési teherviselés mellett részesüljenek kedvezményben. A reformot csak érdemi társadalmi vita után, közmegegyezéssel lehet bevezetni.

I. 31. A SZEF sajtótájékoztatón ismerteti véleményét a nyugdíjreform tervezetéről, az 1997-es bérmegállapodások végrehajtásának első tapasztalatairól és kifejti a konföderáció ezzel kapcsolatos aggodalmait, valamint a társadalombiztosítási önkormányzatok mandátumának megújításával kapcsolatos álláspontját.

II. 13. A SZEF sajtónyilatkozatban juttatja kifejezésre szolidaritását a húsipari dolgozók február 17-re tervezett budapesti demonstrációjával kapcsolatban, s azt a véleményét, hogy felháborító és megengedhetetlen az a mód, ahogy a Szekszárdi Húsipari Rt. német tulajdonosa, illetve vezetősége eltávolított a cégtől szakszervezeti tisztségviselőket. A SZEF az ügy kapcsán kijelentette: elvárja a kormánytól, hogy kényszerítse törvénytiszteletre az érdekképviselői jogok gyakorlását akadályozó munkáltatókat, ne tûrje a törvénytisértést.

II. 21. Horn Gyula miniszterelnök és az Érdekegyeztető Tanács oldalait alkotó szervezetek vezetőinek találkozásán az érdekegyeztetés rendszerének korszerűsítéséről, a tb-önkormányzatok megújításáról és az Európai Unióhoz csatlakozás kérdéseiről tárgyaltak a résztvevők. Az aktuális kérdések sorában dr. Szabó Endre, a SZEF elnöke szóvá tette, hogy 1996-ban 7-8 százalékkal csökkent a közszférában dolgozók reálbére, s a jelek szerint az 1997-es bérmegállapodásnak sincs meg a pénzügyi fedezete. Ezért kérte, hogy a kormány készítsen javaslatot a közszféra finanszírozási problémáinak megoldására. Horn Gyula a javaslatot elfogadta, s megígérte, hogy a kormány és a munkavállalók képviselői február 26-án közösen áttekintik a közszféra bérezési helyzetét és finanszírozásának kérdéseit.

II. 21. A SZEF Ügyvivő Testülete 12 pontban fogalmazta meg és véglegesítette a

kormány nyugdíjreform-tervezetével kapcsolatos álláspontját. A testület — amelynek ülésén részt vett dr. Medgyessy Péter pénzügyminiszter, Keller László, a Népjelölti Minisztérium politikai államtitkára és Csehák Judit, az Országgyűlés Szociális és Egészségügyi Bizottságának elnöke is — nyugtázta, hogy a kormány új reform tervezete a SZEF több javaslatát figyelembe vette, számos kérdésben közeledett egymáshoz a SZEF és a kormány álláspontja, s csak néhány témakörre szűkölt az eltérő megítélés. Egyetértés van a SZEF és a kormány között abban, hogy a reform elkerülhetetlen, s abban az igényben is, hogy a nyugdíj jelentsen létbiztonságot, legyen értékálló, kiszámítható és állami garancia szavatolja, az új rendszer biztosítson nagyobb védelmet a konjunkturális és recessziós hatásokkal, a politikai beavatkozásokkal szemben, teremtsen szoros kapcsolatot a járulék-befizetés és a szolgáltatás között, indokolt mértékben érvényesítse a szolidaritást, s legyen egyszerű, áttekinthető, ellenőrizhető és finanszírozható.

Mivel a kormány vállalta, hogy a kötelező nyugdíjpénztárak esetében is állami garanciával szavatolja a befizetett tőkét és annak hozadékát, *a SZEF elfogadhatónak tartja a vegyes finanszírozású nyugdíjrendszer bevezetését*, amelynek meghatározó eleme a társadalombiztosítási nyugdíj, felosztó-kirovó finanszírozással és kiegészítő eleme a tőkefedezeti finanszírozású, kötelező magánnyugdíj. Változatlan a SZEF álláspontja abban, hogy a társadalombiztosítási és a magánnyugdíj aránya a kormány által javasolt 2/3—1/3 helyett legalább 3/4-1/4-re változzék, s a választhatóság korhatára nők esetében 30, férfiaknál 35 év legyen.

A testület nyugtázta, hogy a kormány — szakszervezeti követelésre — 1998-ról 2000-re halasztotta a nyugdíjak emelését szabályozó indexálási rendszer bevezetését, de fenntartotta javaslatát az 50-50 százalékos arány fokozatos bevezetésére. A SZEF a szakszervezet javaslatának figyelembevételét látja abban is, hogy a nyugdíj alapjául szolgáló jövedelmek degresszív beszámításának szigorán enyhíteni kívánnak, hogy az anyák gyermekeként a tervezett egy helyett két év korkedvezményt kapnak.

További egyeztetést igényelnek a korkedvezménnyel, valamint a gyermekápolási idő és az egyetemi évek beszámításával kapcsolatos kérdések. A SZEF álláspontja: korkedvezményt csak a szerzett jogok tiszteletben tartásával és differenciáltan lehet módosítani, a gyermekápolás beszámítása történjen meg állami költségtérítéssel, s az egyetemi évek legyenek megvásárolhatók, de csak az 1998-tól egyetemre kerülőkre vonatkozzék a változás. A SZEF ragaszkodik ahhoz, hogy a rokkantsági nyugdíj módosítása hatékony rehabilitációs rendszer kialakításával párosuljon.

A SZEF igényli, hogy a kormány tegyen szándéknyilatkozatot: a költségvetési intézményekben dolgozók egyéni nyugdíjszámlájára is befizet bizonyos összegeket. Ennek mértékét az éves bértárgyalásokon határozzák meg.

A tanácskozás után *sajótájékoztaton* ismertette a SZEF álláspontját dr. Szabó Endre, a kormányét pedig dr. Medgyessy Péter.

II. 24. A SZEF közleményt adott ki *a Szövetségi Tanács üléséről*. A testület megerősítette az ügyvivő testület álláspontját a *nyugdíjreformról*, s kötelezte az ÜT-t, hogy dolgozzon ki javaslatokat a közszféra kötelező nyugdíjpénztárának előkészítésére arra az esetre, ha ezt a törvény a társadalombiztosítási nyugdíj kiegészítő elemeként lehetővé teszi, s egyben felkérte a kormányt, hogy tegyen

javaslatot a munkáltatói támogatásra.

A Szövetségi Tanács állást foglalt: a munkavállalók képviselői is delegálással kerüljenek a *tb-önkormányzatokba*, ugyanakkor az önkormányzatisággal összeegyeztethetetlennek tartja a kormány részvételét az önkormányzatok testületeiben.

A SZEF számára elfogadhatatlan, hogy a *közszféra munkavállalóinak reálbére* 1996-ban ismét az országos átlagnál nagyobb arányban — 8-10 százalékkal — csökkent, ami ellentétes a hároméves közalkalmazotti megállapodással. A SZEF elvárja, hogy a kormány intézkedjen a helyzet mielőbbi javítására. A Szövetségi Tanács szükségesnek ítéli, hogy a KIÉT mielőbb tekintse át az 1996-os bérmegállapodás teljesítését és az 1997-es bérhelyzet eddigi alakulását, ragaszkodik ahhoz, hogy a közszolgálatban állók március elején megkapják a február 1-jétől esedékes béremelést.

A SZEF Szövetségi Tanácsa aggodalmát fejezte ki a munkaügyi bíróságok önállóságának tervezett megszüntetésével kapcsolatban. A SZEF álláspontja szerint súlyosan aggályos a munkaügyi bíróságok külön bírósági státuszának megszüntetése, az erre vonatkozó érvek nem elégségesek és nem meggyőzőek. A SZEF véleménye: nem a jogintézmény önállóságának felbomlása, hanem a működési feltételek javítása adhat esélyt arra, hogy az ítélezés gyorsabbá váljék, szakszerűsége biztosítható legyen. Ezt a munkavállalókkal szembeni szaporodó jogsértések különösen időszerűvé teszik. Az ítélezések elhúzódása miatt bizonyos témakörökben (munkaviszony, társadalombiztosítás, munkavédelem) elintézési határidőket lenne célszerű megjelölni a bíróságok számára.

III. 4. A SZEF Szövetségi Tanácsa állásfoglalást adott ki a társadalombiztosítási önkormányzatok igazgatását szabályozó törvény tervezett módosításáról. A testület megerősítette: a SZEF indokolatlannak tartja a kormány közvetlen részvételét az önkormányzatok közgyűlésében és felügyelő bizottságaiban, az önkormányzati képviselők delegálását támogatja azzal, hogy bizonyos kritériumok kijelölése mellett az ÉT-ben helyet nem foglaló munkavállalói és munkaadói szervezetek is delegálhassanak képviselőt. Megfontolandó az is, hogy az Egészségbiztosítási Önkormányzatban a települési önkormányzatok és a nyugdíjas érdekképviselők is képviselőre jussanak.

A SZEF egyetért a *tb-önkormányzatok közgyűlésének* 30-40 tagúra csökkentésével és az elnökségek megszüntetésével. A realitások figyelembevételével tudomásul veszi, hogy az önkormányzatok tervezett jogosítványai nem elégítik ki a teljes körű önkormányzatiság követelményeit, de a korlátozások nem lehetnek olyan mértékűek, amelyek már az önkormányzatiságnak csak a látszatát jelentik. A tulajdonlás és a vagyongazdálkodás ügyeiben döntési jog, a társadalombiztosítást érintő kormány- és miniszteri rendeletek esetében egyetértési jog, a törvényi szabályozásokkal kapcsolatban pedig véleményezési jog illesse meg az önkormányzatokat. Világossá kell tenni, hogy a hivatali szervezet az önkormányzat szervezeteként működik, s a hivatal és az apparátus irányítása a főigazgató kizárólagos joga. Az önkormányzatok elnökeit, alelnökeit 6-8 tagú jelölő bizottság jelölje, a vagyongazdálkodást önálló szervezetre célszerű bízni.

III. 17. A SZEF Ügyvivő Testülete állásfoglalást adott ki az agrárdemonstrációkkal kapcsolatban. Aggodalmát fejezte ki a mezőgazdaságban kialakult feszültségek ügyében, de leszögezte: az arányos köztelherviselés elvének érvényesítésében nem lehet kivételt tenni a társadalom egyetlen rétegével sem. A SZEF a tárgyalások híve, de a tárgyalások csak olyan felek között értelmezhetők, amelyek kompromisszumra hajlandók, s képesek is garantálni a megállapodás betartását. Ezért fontos az ágazati érdekegyeztetés, amelyben azonban a szakmai reprezentatív szervezetei vehetnek részt. Az agrárdemonstrációk mellett más szektorokban is — például a felsőoktatásban — tapasztalható feszültségek felhívják a figyelmet a kormány döntés-előkészítő tevékenységének gyengeségeire.